

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
senelik posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecrabi Memleketlere 7,5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna müracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata... Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 31 Kânunsani , 1929

Sayı: 114

Musahabe:

Bazı Düşünceler - Son münakaşalar münasebetiyle -

Şu son haftalar zarfında bütün gazete sütunları hararetle bir münakaşaya sahne oldu. Türk hekimliği ve onun başlıca merkezi olan Tıp Fakültesi terakki mi ediyor, tedenni mi? Tıp Fakültemiz Avrupa tıp fakültelelerine nisbetle ne haldedir, profesörlerimiz niçin hayatlarını ilme hasretmiyorlar? Tıp alimlerimiz beynelmilel tıbbî hareketlere iştirak ediyorlar mı, etmiyorlar mı?... Bizde daima mutaf olduğu vechile şahsî ve çirkin bir şekil almak istidadını gösteren bu mesele, Büyük Millet Meclisi kürsülerine kadar intikal etti; ve Sıhhiye Vekilimiz bu hususta çok dikkate şayan beyanatta bulundu.

Efkâr umumiyenin ilim meseleleriyle ve memleketin ilim müesseseleriyle alâkadar olması, bizçe, memnuniyetle karşılanacak bir hadisedir. Yalnız, Necatî beyin ölümü gibi kalblerimizi dağdar eden elim bir hadisenin bu münakaşalara vesile ittihaz

edilmesi, hiç boğru değildi. Bu noktayı ehemmiyetle işaret ettikten sonra, bu münakaşalar hakkındaki umumî fikirlerimizi açıkça söyleyebiliriz.

Evvelâ, büyük bir teesürle itirafa mecburuz ki, ilmî münakaşaların tamamıyla gayrişahsî ve cidden ilmî bir surette icrası için icap eden seviyeye henüz vasıl olmamışız. Hemen bir fırsat bularak birbirimize şahsî hücumlara başlıyoruz; en haklı olabileceğimiz noktalarda bile insaf ve itidalden ayrılıyoruz. Meselâ Tıp Fakültesine hücum için, onun Viyana, Berlin, Paris fakülteleriyle aynı seviye de olmadığını, oradaki büyük alimlere İstanbulda tesadüf edilmediğini söylüyoruz. Medeniyet dünyasına yeni girmeğe başlayan bir memleket için bundan daha tabii bir hal tasavvur edilebilir mi? Memleketimizde hangi müessese Fransadaki, Almanyadaki emsaliyle aynı seviyededir ki, Tıp Fakültesini bu hususta geri kal-

dığı için tahtıeye hak kazanalım; her memleketin ilim müesseseleri, o memleketin ictimai, iktisadî şartlarına göre, az çok bir biriyle ahenkdardır; bazı müesseseleri ileri, bazıları çok geri hiç bir memleket tasavvur edilemez. Türkiyede diğer ilim şubeleri ve ilim müesseseleri Avrupaya nazaran ne halde ise, tıbbî müesseselerimiz de zarurî olarak o nisbet dahilinde inkişaf etmiş bulunuyor. Hakikati itiraftan çekinmiyelim: İlim müesseselerimiz «tedris» vazifesini Avrupa'daki emsallerine az çok yakın bir muvaffakiyetle yapabiliyorlar, fakat beynelmilel ilim hareketlerine iştirak hususunda henüz çok geriyiz. Memleketimizin umumî hayat şartları itibariyle bunun başka türlü olması da imkânsızdır. Daha üç beş sene evvel, serbest düşünenleri «tekfir» eden resmî din müesseselerine malik olduğumuzu ne çabuk unutuyoruz! Bugün bu cins maniler artık maziye karışmış

bulunuyor. Lâkin bu gün de, hayatlarını ilme hasredebilecek insanlar, iktihâmı çok defa imkânsız iktisadî maniler karşısında kalmıyorlar mı? Bugün bir Profesör muavininin ve hatta bir Profesörün aldığı para, ancak takibe mecbur olduğu kitap ve mecmuaları tedarike kâfi gelir; bunlar en askarî, en mütevazı bir şekilde olsun yaşamak hakkına malik değiller midir? Cümhuriyet hükûmetinin kaç senedir gösterdiği müzaheretlere rağmen memleketin malî ve iktisadî şartları henüz bu mes'elenin halline imkân vermemiştir. Profesör muavinlikleri, asistanlıklar gibi darülfünunun müstakbel ilmî kuvvetlerini hazırhyacak mevkiler, bu gibi maddî sebeplerden dolayı, eksoriya münhal kalıyor.

Mazhar Osman Bey arkadaşımızın, vaktiyle tip lisanını Türkçeye çeviren büyük adamları bu hususta büyük bir hata irtikâp etmiş gibi göstermesine itiraf edelim ki akıl erdiremedik. Tıp tedrisatının Türkçe olması, Tıp Fakültesinde okuyan gençlerin ecnebi lisan öğrenmesine, o lisanlarda yazılmış eserlerden istifade etmelerine neden mani olsun?.. Cümhuriyet hükûmetinin bundan dört beş sene evvel yapmış olduğu bir talimatname, darülfünunun bütün fakültelerinden mezun olacaklar için bir ecnebi lisanı bilmeyi birinci şart addetmiştir. Bu talimatnamenin tatbiki Mazhar Osman Beyin tasavvur ettiği mahzurları izaleye kâfidir sanırız.

Bu münakaşalar esnasında teessüfümüzü celbeden diğer bir

nokta da «ilmî selâhiyet» mes'elesinin henüz anlaşılmamış olmasıdır. Meselâ ismini kimsenin işitmemiş olduğu bir adam kalıyor, bütün bir fakülte tedris hey'etini techil ediyor; onlara akıl öğretiyor; Avrupadan yalan yanlış misaller getiriyor; ve işin en fecii, bütün bu manasızlıklar ciddi gazetelerin sayfalarında yer buluyor... Kendi sahelerinde salâhiyetleri tanınmış insanlar, birbirleriyle ilmî münakaşalarda bulunabilirler; fakat her aklına gelen bu münakaşalara iştirake selâhiyettar değildir. İlimde gayet sıkı bir «Hiérarchie» olduğunu, genç ilim müntesipleri asla unutmamalıdır... Her halde bu son münakaşalar, münevver sınıfımızın ve ilim müntesiplerimizin rüştü hakkında fazla ümit verecek bir şekilde cereyan etmedi!

Prof. Dr. KÖPRÜLÜZADE
MEHMET FUAT

KOLSUZ

Sağ kolu kesilmiş omuz başından,
Dev adımlarıyla bir yolcu gitti:
Solunda bir kılıç gibi sallanan
Tek kolu anlattı, bu bir yığitti.

Bir dağdı, gölgesi kararttı yolu;
Ardınca yürürken, içim yaş dolu,
Canlandı gözümde kesilmiş kolu,
Sınırdaki düşmanı göğsünden itti...

FARUK NAFİZ

ULUYOR..

Ölüm uğultusudur ufuklarda uluyan,
Bu yerlerde var mıdır bilmem bu sesi duyan!..
Gecelerden beridir sarsılıyor camlarım.
Gecelerden beridir uykularım hep yarım!..
Yedi başlı bir ejder sanki mezardan çıkmış...
Çok kurban verektir ona bu kapkara kış!..
Bir çılgıktır kopuyor uykumun arasında,
Diyorum sefaletin işleyen yarasında,
Yine hain bir neşter, bir bıçak acısı var...
Binbir acın sesini haykırıyor bu ruzgâr...
Ey ışıksız, ateşsiz, damı çökmüş yuvalar...
Ölüm size başı boş serseri gibi dalar,
Öper solgun yüzünü aç, hasta yavruların,
Çocuklarından ümit bekliyedursun yarın!..
Genç, veremli bir anne yolunur hıçkırarak,
Onun da yolculuğu değil o kadar uzak!..
Köşede bir canlanmış iskelet bir ihtiyar.
Aklanmış gözleriyle ölümden ölüm sorar...

*
* *

Uluyor ufuklarda yine rüzgâr, uluyor.
Alına bir cinayet kızılığı doluyor...
Uluyor acı acı bu bir ölüm sesidir...
Mezardan baş kaldıran zaferin nefesidir..

ŞÜKÜFE NİHAL